

Θανάσης Μουτσόπουλος

Wow! Pow! Bam!

ΚΟΜΙΚ ΚΑΙ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Μια συνάντηση στα τέλη του 20ου αιώνα

Αθήνα

2024

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ζωγραφική και Κόμικς, δυο φαινομενικά αντιφατικοί κόσμοι 15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κόμικς, οι απαρχές 17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Krazy Kat, Κόμικς – Σουρεαλισμός πριν τον Σουρεαλισμό 25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Προς την ενηλικίωση 29

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Pop Art, η πρώτη συνάντηση 35

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ευρωπαϊκή εξέγερση 41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Μάνγκα 49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Στο μεταξύ στην Ελλάδα η Ζωγραφική... 63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Ποπ Αλλόκοτο: η αλλόκοτη συνάντηση της Ποπ Κουλτούρας και της τέχνης 69

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Richard Felton Outcault, σελίδα από το καρτούν Yellow Kid, Κυριακή 8 Νοεμβρίου 1896 101

Richard Felton Outcault, σελίδα από το καρτούν Yellow Kid, 11 Οκτωβρίου 1896 102

Winsor MacKay, σελίδα από το καρτούν Little Nemo in Slumberland, The New York Herald, 3 Δεκεμβρίου 1905 103

Winsor MacKay, σελίδα από το καρτούν Little Nemo in Slumberland, The New York Herald, χ.χ. 104

Winsor MacKay, σελίδα από το καρτούν Little Nemo in Slumberland, The New York Herald, χ.χ. 105

George Herriman, Σχέδιο το οποίο έγινε ως μέρος ενός βιβλίου-δώρου των υπαλλήλων του ομίλου Hearst προς το αφεντικό τους για τα 79ατα γενέθλιά του, 1 Μαΐου 1932 106

George Herriman, διπλό πανέλο από το Krazy Kat, 21 Δεκεμβρίου 1941 107

George Herriman, Krazy Kat, 1938 108

George Herriman, Krazy Kat, 11 Νοεμβρίου 1917 109

Joan Miro, Το Όμορφο Πουλί Αποκαλύπτει το Άγνωστο σε ένα Ζευγάρι Εραστών, 1941, ΜοΜΑ, Νέα Υόρκη 110

Joan Miro, Σκύλος που Γαυγίζει στο Φεγγάρι, 1926, Μουσείο Καλών Τεχνών της Φιλαδέλφεια, Η.Π.Α. 111

Max Fleischer, δυο σελίδες από το στριπ Betty Boop, 1934-1936 112

Δείγματα παράνομων <i>Tijuana Bibles</i> από την περίοδο του Μεσοπολέμου	114
Jack Cole, εξώφυλλο του <i>Plastic Man</i> , 1963-1964	115
Jack T. Chick, <i>The Last Generation</i> , 1972	116
σελίδα από φυλλάδια του Jack T. Chick	117
Roy Lichtenstein, <i>M-Maybe</i> , 1965, <i>Museum Ludwig</i> , Κολωνία, Γερμανία	118
Roy Lichtenstein, <i>Drowning Girl</i> , 1963	119
Roy Lichtenstein, <i>Modern Painting in Porcelain</i> , π. 1967 (κατασκευασμένο το 1967), <i>Edition of 6</i> . Παραχώρηση Φωκίων Ποταμιάνος	120
Roy Lichtenstein, <i>Brushstroke</i> , 1965. Υπογεγραμμένη εκτύπωση. Παραχώρηση Φωκίων Ποταμιάνος	121
Georges Prosper Remi (Hergé), τρία πρωτότυπα καρέ από κόμικς, χ.χ. Παραχώρηση Φωκίων Ποταμιάνος	122
Η βιτρίνα του βιβλιοπωλείου <i>Un Regard Moderne</i> , Παρίσι. Φωτό Θ.Μ.	123
Jean Claude Floe'h, εικονογράφηση, χ.χ. 'ίσως η «καθαρή γραμμή στο αποκορύφωμά της»	124
Enki Bilal, <i>Το ξεχασμένο Άστρο της Laurie Bloom</i> , 1984	125
Chantal Montellier, 1996, 1977	126
José Muñoz, <i>Carlos Samrajo</i> , σελίδα από το άλμπουμ <i>Sophie</i> , 1986	127
<i>Bazooka</i> (Kiki Picasso, Loulou Picasso), εξώφυλλο για ένθετο της εφημερίδας <i>Libération</i> , 1977	128
Francois Schuiten, Benoit Peters, εξώφυλλο του άλμπουμ <i>Revoir Paris</i> , 2018	129
Tanino Liberatore, Stefano Tamburnini, σελίδες και εικονογράφηση από τη σειρά <i>RanXerox</i> , χ.χ. (δεκαετία '80)	130
Διαμαντής Αϊδίνης, δυο σελίδες από κόμικς δημοσιευμένα στο περιοδικό <i>Frigidaire</i> , τέλη δεκαετίας '70 αρχές δεκαετίας '80	132

Διαμαντής Αϊδίνης, δυο σελίδες από κόμικς δημοσιευμένα στο περιοδικό <i>Frigidaire</i> , τέλη δεκαετίας '70 αρχές δεκαετίας '80	134
Διαμαντής Αϊδίνης, εικονογράφηση, τέλη δεκαετίας '90. Παραχώρηση της <i>Zoumboulakis Galleries</i>	136
Διαμαντής Αϊδίνης, <i>Split Personality</i> , δεκαετία '80. Παραχώρηση της <i>Zoumboulakis Galleries</i>	137
<i>Katsushika Hokusai</i> , Το Φάντασμα του <i>Kohada Koheiji</i> , π. 1831-1832 (λεπτομέρεια)	138
<i>Katsushika Hokusai</i> , <i>Hokusai-manga-shohen-i</i> , 1828	139
<i>Katsushika Hokusai</i> , μια σελίδα από το <i>Hokusai Manga</i> , π. 1828	140
<i>Osamu Tezuka</i> , <i>Atomu Taishi</i> (Atom ο Πρεσβευτής), δεκαετία '50 © <i>Tezuka Productions</i>	141
<i>Katsuhiko Otomo</i> , δυο σελίδες από τη σειρά <i>Akira</i> , 1982-1990	142
<i>Katsuhiko Otomo</i> , δυο σελίδες από τη σειρά <i>Akira</i> , 1982-1990	143
<i>Suehiro Maruo</i> , λεπτομέρεια από μάνγκα, δεκαετία '80	144
<i>Hideshi Hino</i> , σελίδα από το άλμπουμ Πανόραμα της Κόλασης, 1984	145
Σπύρος Βερούκιος, «Το χρέος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 160, 1994	146
Σπύρος Βερούκιος, «Το χρέος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 160, 1994	147
Σπύρος Βερούκιος, «Το χρέος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 160, 1994	148
Σπύρος Βερούκιος, «Το χρέος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 160, 1994	149
Σπύρος Βερούκιος, «Το χρέος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 160, 1994	150
Σπύρος Βερούκιος, «Το χρέος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 160, 1994	151
Σπύρος Βερούκιος, «Τέλος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 185, 1999	152
Σπύρος Βερούκιος, «Τέλος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 185, 1999	153
Σπύρος Βερούκιος, «Τέλος», περιοδικό <i>Βαβέλ</i> , τ. 185, 1999	154

Σπύρος Βερύκιος, «Πουκ», περιοδικό Βαβέλ, τ. 172, 1999	155
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Heavy Metal, τ. 266, 2013	
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Βαβέλ, τ. 218, 2003	156
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Heavy Metal, τ. 266, 2013	
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Βαβέλ, τ. 218, 2003	157
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Heavy Metal, τ. 266, 2013	
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Βαβέλ, τ. 218, 2003	158
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Heavy Metal, τ. 266, 2013	
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Βαβέλ, τ. 218, 2003	159
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Heavy Metal, τ. 266, 2013	
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Βαβέλ, τ. 218, 2003	160
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Heavy Metal, τ. 266, 2013	
Σπύρος Βερύκιος, «Καπέλο από νερό», περιοδικό Βαβέλ, τ. 218, 2003	161
Σπύρος Βερύκιος, Δεν θέλω να ονειρεύομαι, δεν θέλω να ζυπνήσω, 1999. Αναδημοσίευση: C'est Bon Anthology, Vol 36, Malmö, Σουηδία, 1999. Αναδημοσίευση: In the pits of madness, 2017	162
Σπύρος Βερύκιος, «Ένας μπάτσος μια μέρα», περιοδικό Έψιλον της Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας, 1992	163
Σπύρος Βερύκιος, «Ο μπαμπάς αγαπάει», περιοδικό Βαβέλ, τ. 197, 2001	164
Σπύρος Βερύκιος, «Ο μπαμπάς αγαπάει», περιοδικό Βαβέλ, τ. 197, 2001	165
Σπύρος Βερύκιος, Δεν θέλω να ονειρεύομαι, δεν θέλω να ζυπνήσω, 1999	166
Σπύρος Βερύκιος, Δεν θέλω να ονειρεύομαι, δεν θέλω να ζυπνήσω, 1999	167
Σπύρος Βερύκιος, Δεν θέλω να ονειρεύομαι, δεν θέλω να ζυπνήσω, 1999	168
Σπύρος Βερύκιος, Δεν θέλω να ονειρεύομαι, δεν θέλω να ζυπνήσω, 1999	169
Σπύρος Βερύκιος, «TK-47», περιοδικό Heavy Metal, τ. 269, 2013	170
Σπύρος Βερύκιος, «TK-47», περιοδικό Heavy Metal, τ. 269, 2013	171

Εμμανουήλ Μπιτσάκης, <i>Cut Tree 1</i> , 2023. Παραχώρηση CAN Gallery/Χριστίνα Ανδρουλιδάκη	172
Εμμανουήλ Μπιτσάκης, Άγιος Φραγκίσκος της Ασίζης, 2024. Παραχώρηση CAN Gallery/Χριστίνα Ανδρουλιδάκη	173
Εμμανουήλ Μπιτσάκης, Αξολότλ, 2023. Παραχώρηση CAN Gallery/Χριστίνα Ανδρουλιδάκη	174
Εμμανουήλ Μπιτσάκης, Η Διάσωση του Κόναν, 2023. Παραχώρηση CAN Gallery/Χριστίνα Ανδρουλιδάκη	175
Δημήτρης Παπαϊωάννου, άτιτλο, 1988	176
Δημήτρης Παπαϊωάννου, άτιτλο, 2024	177
Δημήτρης Παπαϊωάννου, <i>Face to Face</i> , ανέκδοτο κόμικς, 1990	178
Δημήτρης Παπαϊωάννου, <i>Medusa</i> , 1988	179
Δημήτρης Παπαϊωάννου, <i>Heart-Shaped Earth</i> , κόμικς, 1993	180
Δημήτρης Παπαϊωάννου, <i>Heart-Shaped Earth</i> , κόμικς, 1993	181
Κωνσταντίνος Παπαμιχαλόπουλος, δυο σελίδες από το άλμπουμ <i>Γιάπωνας 3</i> , 2016	182
Κωνσταντίνος Παπαμιχαλόπουλος, Σπουδή για Κεφαλή Κολοσσού, 2024	184
Κωνσταντίνος Παπαμιχαλόπουλος, Σπουδή για Κεφαλή Κολοσσού, 2024	185
Το εξώφυλλο του καταλόγου της έκθεσης <i>High & Low: Modern Art & Popular Culture</i> , επιμ. Kirk Varnedoe, Adam Gornik, MoMA, 1990	186
Miguel Covarrubias, <i>Emily Bruce Price Post</i> , 1933. <i>Library of Congress</i> , Η.Π.Α.	187
Max Ernst, κολάζ από τη σειρά <i>Μια Εβδομάδα Καλοσύνης</i> , «Ο Λέων Του Μπελφόρ», 1933	188
Kurt Schwitters, <i>Για την Kate</i> , 1947. <i>Ιδιωτική Συλλογή</i>	189
Öyvind Axel Christian Fahlström, <i>Sitting...</i> , 1962 (λεπτομέρεια). <i>Moderna Museet</i> , Στοκχόλμη	190

<i>Philip Guston, Aggressor, 1978. Ιδιωτική Συλλογή</i>	191
<i>Μποστ, σκίτσα δημοσιευμένα σε εφημερίδες, δεκαετίες 1950-1960</i>	192
<i>Dave McKean, λεπτομέρειες από τη σειρά Cages, 1990-1996</i>	194
<i>Dave McKean, Signal to Noise, 1989</i>	195
<i>Mike και Doug Starn, Attracted to Light, 2002. Ιδιωτική συλλογή</i>	196
<i>Mike και Doug Starn, The Christ Series, 1987</i>	197
<i>Raymond Pettibon, Flyers για το συγκρότημα Black Flag, δεκαετία '80</i>	198
<i>Robert Williams, εξώφυλλο του περιοδικού Juxtapoz, τ. 1, 1994</i>	200
<i>Mark Ryden, The Magic Circus, 2001</i>	201
<i>Gary Panter, Invasion of the Elvis Zombies, 1984</i>	202
<i>Gary Panter, Εξώφυλλο του περιοδικού Jimbo, χ.χ.</i>	203
<i>Savage Pencil, Δύο σχέδια, χ.χ.</i>	204
<i>Chris Ware, λεπτομέρειες, χ.χ.</i>	206
<i>Chris Ware, λεπτομέρειες, χ.χ.</i>	207
<i>Chris Ware, λεπτομέρειες, χ.χ.</i>	208
<i>Chris Ware, λεπτομέρειες, χ.χ.</i>	209
<i>Kaz, strip από τη σειρά Underworld, χ.χ.</i>	210
<i>Kaz, strip από τη σειρά Underworld, χ.χ.</i>	211
<i>Pascal Doury, δυο λεπτομέρειες, χ.χ.</i>	212
<i>Χρήστος Μαυροδής, Smoking Trainee, 2021</i>	213
<i>Χρήστος Μιχαηλίδης, Where Special Announcements are Made, 2024</i>	214
<i>Κωνσταντίνος Λιανός, The Rescue, 2024</i>	215
<i>Javier Mayoral, AT THE GUGGENHEIM, 2024. Παραχώρηση Zoumboulakis Galleries</i>	216

<i>Javier Mayoral, HA HA HA... NO WORRIES..., 2024.</i> <i>Παραχώρηση Zoumboulakis Galleries</i>	217
<i>Steve Gianakos, Puss purr, 2010, εκτύπωση laser σεχαρτί, 28 x 22 cm.</i> <i>Παραχώρηση της CITRONNE Gallery</i>	218
<i>Steve Gianakos, Chef Mayo Nnaise, 2010,</i> <i>Παραχώρηση της CITRONNE Gallery</i>	219
<i>Steven C. Harvey, False Flight Madonna, 2014. Συλλογή του Καλλιτέχνη</i>	220
<i>Steven C. Harvey, Tycoon Motorcoast, 2014. Συλλογή του Καλλιτέχνη</i>	221
<i>Steven C. Harvey, Steering Wheel Tabernacles, 2014.</i> <i>Συλλογή του Καλλιτέχνη</i>	223